

Skal børn lære mere - eller noget andet?

Oslo
8. november 2013
Per Schultz Jørgensen

Det politiske svar

- Ja – børn skal lære mere
- Det er nødvendigt for at vi kan klare os i en globaliseret verden
- De skeptiske kritikere: børn skal lære noget andet
- Det handler om børns hele udvikling som mennesker, det er nødvendigt for at vi kan overleve som samfund

Børn skal undervises mere

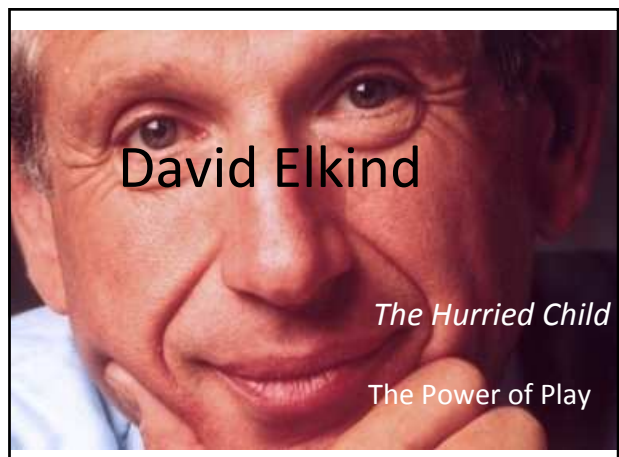
- Læreplaner
- Måling og testning sat i system
- *måletyranni*
- Sammenligning uafsladelig
- Konkurrence mellem børn og skoler
- Systematisk forsøg på at accelerere udviklingen

Børnesynet

- Børn i et konkurrence-samfund
- Vækstparadigme
- Nyttige for samfundet
- Hurtigt frem til at kunne bidrage
- Et markedsbaseret perspektiv

Kritikerne

- Børns egenart forsvinder
- Børn reduceres til midler i det store regnskab
- Legen udhules
- Børnekulturen reduceres
- Smalt og overfladisk børnesyn
- Det handler om *information* – mere end *kundskab*

Hvad siger David Elkind?

- "Vi har i dag et enormt problem i USA, fordi man skubber børnene tidligere og tidligere i skole og stiller større og større krav..."
- "Vi ved børnene lærer i helheder, at de lærer ved at lege..."
- "I skal passe på at I ikke ender som os..."

(Interview Politiken, 3. Februar 2003)

Hvorfor er vi endt der?

- Vækst og BNP
- Effektivisering
- Konkurrence og NPM
- Alt ses i en økonomisk vinkel:
- *Nytemaksimering*

- tre synsvinkler på *borgeren* i samfundet

Borger i konkurrencestaten

- *Arbejdsmarkedet er det dominerende tema*
- Det regulerede menneske
- Der er veluddannet og kompetent
- er beskæftiget
- Kan aktiveres og omstilles
- Flexibilitet

Borger i forbrugssamfundet

- *Markedet er det dominerende tema*
- Det forbrugende menneske
- *Den konsumerende familie*
- Der er opdateret på de nyeste versioner
- Der signalerer afslappet kompetence
- Udstråler kontrol
- Og velstand
- *lykke*

Borger i velfærdssamfundet

- *Civilsamfundet er det dominerende tema*
- Det selvstændige og demokratiske menneske
- Det innovative menneske
- Den kritiske borger i det offentlige rum
- Tager stilling og bidrager
- Den frivillige indsats

Hvilket syn vinder i dag?

- Jeg tror det er nyttehensynet: det er den effektiviserede barndom.
- Tre danske ministre i november 2012:
- *"Børn fødes ikke som 7-årige, når de begynder i skolen. Derfor er vi nødt til at tænke det her førskoleelement med, hvis vi skal nå målsætningen om, at næsten alle er i stand til at tage en ungdomsuddannelse".*

Børn midt i et oprud

- *De store paraplyer er borte*
- Individualisering
- Socialkarakter: *Det ydrestyrede menneske*
- *Radarorienterede børn*
- de nye familiemønstre
- Hvad skal børn have med sig i bagagen?

Tre slags kritik

- Institutionskritik
- Markedskritik
- Dannelseskritik

Institutionskritikken

- Modstand mod Heldagsskolen: er der noget tilbage til det personlige valg?
- *"Afskaf heldagsvuggestuen"*
- Anne Kristine Waage Beck
- *Den tidlige og langvarige adskillelse fra de vigtigste personer i børnenes liv er til skade for deres følelsesmæssige udvikling og socialisering* (Information, 2-3. marts 2013)

Psykolog: Ole Schouenborg

- Det er kun børns nære relationer der kan skabe tryghed og selvværd hos børn
- Børn socialiseres under pres
- Derfor slår professionelle pædagoger ikke til

- Har han en pointe?
- Ja, hvis vi reducerer daginstitutionen til opbevaring og undervisningssted

Markedskritikken

- *Kommerialisering af barndommen*
- Børn er i stigende grad mål for reklamer og markedsføring
- Og færre og færre er kritiske over for det
- Sponsorering af institutioner
- Børn ses som selvstændige forbrugere
- *Fra barndom til faktura*

Fra barndom til faktura

- 15 børneforskere i Danmark:
- *Vi er dybt pessimistiske over de svar, der serveres i dag, og vi tror, at børn og barndom er i faretruende risiko for at ende som faktorer i en markedsanalyse*

Information 5. sept. 2011

Dannelseskritikken

- Barndommen er en egen livsfase
- Børneperspektivet
- Hvad er udvikling?
- Legens betydning
- Spørgsmålet om individualitet

børneperspektivet

Hvad er et børneperspektiv?

- Respekt for barndom som en værdi i sig selv
- Børns egne oplevelser
- Barnesproget
- Børns egen progression erkendelsesmæssigt
- *Børn ved bedst på nogle livsområder*

Hvad er udvikling?

- Tilegnelse af kulturens sociale og intellektuelle normer og værdier
- Fordybelse
- Deltagelse
- Opleve sig betydningsfuld i et socialt fællesskab
- Individualitet

Leg

- En oplevelsestilstand
- Selvforglemmelse i et imaginært rum
- En mental tilstand og et mål i sig selv
- Leg er selvforvaltende i frihed

- Vi gør leg til noget med nytteværdi
- *Leg og læring*

Leg er grænseløs
i sit eget lukkede
univers

Individualitet

- *Subjektivitet*
- At være til som en, der er anderledes og en der har værdi
- Selvoplevelsen
- Selvværd
- *Selvberoenhed*
- *Karakter*

Visionen om barndommen

Skal børn lære noget andet?

- læring handler også om erfaringer, fordybelse, samtale – og leg og eksperimenter
- Og tilegnelse i sit eget tempo
- Men vi skal udvide spørgsmålet
- Det handler også om karakterdannelse

Udfordringen

Vi skal genskabe projektet om en barndom, der forener en tro på børns indbyggede potentialer med et samfundsansvar for deres opvækst, udvikling og læring. Her skal børn have en solid bagage med sig af værdier og faglige forudsætninger for at kunne navigere i en uoverskuelig verden. Derfor er det på høje tid at skifte spor (Fra barndom til faktura).

Karakterdannelse

- Karakter handler om holdning,
- robusthed,
- at kunne sætte sig et mål – og holde ud
- At kunne klare at have ansvar
- Ikke at give op
- Men kan børn lære det?

Skumfidus eksperimentet

Walter Mischel, Stanford, USA

- Første eksperiment 1970
- Børn 4-6 år sidder med en skumfidus på en tallerken
- Hvis de kan vente et kvarter med at spise får de en til!
- Og de kæmpede med sagen
- nogle kunne udsætte og få belønningen

Børnene blev fulgt i 20 år efter

- Børn der kunne udsætte klarer sig bedst senere i livet
- Større kompetence
- Bedre uddannelse
- Hvad fortæller det i dag?
- Selvkontrol
- Ikke bare give efter
- Planlægge og styre sig selv

Paul Tough

- *How Children Succeed* (2012)
- Den "kognitive hypotese": mere information, tidligere, bedre, målbar
- Den "non-kognitive hypotese": børn skal kunne tage et ansvar, holde ud, kunne sætte mål, klare kriser
- Her er der vægt på robusthed, modstandskraft og robusthed

Hvordan styrker vi selvstændighed?

- Ved at kræve den af børnene
- Ved at give dem plads til at være selvstændige
- Ved at give dem ansvar
- Ved at inddrage dem i beslutningerne

St. Pauls Primary Church School of Camden

- De arbejder med *perseverance* gennem en måned
- Agnes går i 2. klasse
- Hun får fat i betydningen og arbejder med det
- I matematik og på andre områder
- Indimellem snakker hun med sig selv *inde i hovedet*
-

Børn skal både....

- Lære mere og noget andet
- De skal udvikle personlige kompetencer
- Livsmod og modstandskraft
- Ansvar og
- Selvværd